

БӨЛІМ: ҚАРЖЫЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ

Жеке бюджетті қалай жоспарлау керек: айлық табысты тиімді бөлу тәсілдері

ЖАРИЯЛАНДЫ
04.06.2026

ТІРЕК СӨЗДЕР
айлық табыс, жеке бюджет, жинақтау,
қаржылық сауаттылық, несие

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/189145/>

Жеке бюджетті қалай жоспарлау керек: айлық табысты тиімді бөлу тәсілдері дегенде мен жұмсартпай айтамын: 30 жыл бойы мен бір заңдылықты байқадым — несие алған адамдардың 9-ы 10-нан 5 жылдан кейін де сол несиені өтеп жатады. Қарыз ұйқыны ұрлайды, ал жинақ бостандық береді.

НЕСИЕ МЕН РАССРОЧКА ШЫН МӘНІНДЕ ҚАНША ТҰРАДЫ

Сырттай «100 000 теңге ғана» көрінеді. Бірақ шын есеп басқаша. Мысалы, 100 000 теңгелік телефонды 12 ай рассрочкаға алсаңыз, ай сайын 12 000 теңгеден төлеуіңіз мүмкін. Үстіне комиссия, қызмет ақысы, сақтандыру қосылса, жалпы сома 145 000 теңгеге дейін барады. Яғни сіз 45 000 теңгені желге шашасыз.

Рассрочка алма. Бұл тегін ақша емес, болашақ табысыңды бүгін жұмсау. Несие де солай: бүгінгі рахат — ертеңгі қысым.

БАНКТЕР МЕН ДҮКЕНДЕР СЕНІ ҚАЛАЙ АЛДАЙДЫ

- **«Айына аз ғана»** деп ойыңды бөледі. 7 000 теңге ұсақ көрінеді, бірақ 12 айда 84 000 теңге болады.
- **«Тек бүгін»** дейді. Асыққан адам есептемейді.
- **Үлкен бағаны ұсақ төлемге бөледі.** Сонда ми ауыр соманы сезбейді.
- **Сыйлықпен қызықтырады.** Сыйлықтың құны көбіне бағаға жасырын қосылған.

НЕСИЕСІЗ ӨМІР СҮРУДІҢ НАҚТЫ ЖОЛЫ

1-қадам: Айлықты үшке бөл

Түскен табыстың 50%-ын міндетті шығынға, 30%-ын күнделікті қажетке, 20%-ын жинаққа бөліп үйрен. Егер табыс 200 000 теңге болса, 100 000 теңге — үйге, жолға, тамаққа; 60 000 теңге — өмір сапасына; 40 000 теңге — жинаққа.

2-қадам: Қолма-қол шектеу қой

Карточкаға сенбей, апта сайын нақты лимит белгіле. Апталық 25 000 теңге болса, одан ассаң — тоқта.

3-қадам: Қарызды тоқтат

Ештеңені бөліп төлеуге алма. Қалтаң көтермесе, қазір алма. Бір ай күту — ұят емес, ақылды қадам.

ЖИНАҚТАУДЫҢ 3 АЛТЫН ЕРЕЖЕСІ

- **Айлықтың кемі 20%-ын** бірден бөліп қой.
- **Ақша түскен күні** жинаққа аудар, қалғанын ғана жұмса.
- **Апта сайын** шығынды қарап шық: артық шай, такси, тәтті — бәрі ақша жейді.

«БІРАҚ АҚША ЖЕТПЕЙДІ» ДЕГЕН СЫЛТАУҒА ЖАУАП

Ақша жетпейді дейтіндердің көбі есеп жүргізбейді. Үйден кофе алма, жолда ысырап жасама, қажетсіз жазылымдарды жап. Айына 15 000 теңге осылай босайды. Бір жылда бұл 180 000 теңге. Осыны жинақ қылсаң, дем алатын қор пайда болады.

Қарыздан құтылғың келсе, тәртіп керек. Жинақ жасағың келсе, бүгін баста.

ҚОРЫТЫНДЫ: БҮГІН ЖАСАЛАТЫН БІР ІС-ҚИМЫЛ

Бүгін кешке телефонға кіріп, келесі айдың табысын жаз. Оны үш бөлікке бөл: 50%, 30%, 20%. Сосын несие мен рассрочкаға «жоқ» деп айт. Бір шешім бүкіл өміріңді өзгерте алады.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.